

Tyngdepunkt, indretter sig paa at samle Hovedstyrken af den danske Hær netop i Grænseegnene. Det var det, man fra den høje Regerings Side beklageligvis var kommet ind paa. Den Udvikling, man i den Henseende ønskede tilvejebragt, blev dog i nogen Grad afdæmpet ved den endelige Afgørelse uden at blive helt afbødet. Det vilde, forekommer det mig, være overordentlig heldigt, om man under de forestaaende Beslutninger om Danmarks Garnisonsforhold vilde komme mest muligt bort fra den uforstandige og overfor Tyskland utvivlsomt uheldige Politik, man her er inde paa. Lige saa givet er det, at Bestræbelser af den Karakter, som jeg før nævnte, Syd for Grænsen danner en lidet heldig Baggrund for de Ønsker om at oplyse den tyske Almenhed, som det ærede Medlem her fremførte. Det ærede Medlem fremkom for øvrigt med en Bemærkning om, at den altskyldige Bevægelse i Øjeblikket var stærkere end nogen Sinde. Jeg tror, det ærede Medlem her gør sig skyldig i en Overdrivelse. Der er ikke Tvivl om, at denne Bevægelse i Tyskland nu er meget stærk. Men paa den anden Side er der jo nu ogsaa i Tyskland en stærk Modbevægelse af meget større Indflydelse, end Tilfældet var i Tiden forud for Krigen, og denne Modbevægelse rejses af Mænd, som vi fra dansk Side kan faa i Tale, hvis vi behandler alle disse Spørgsmaal paa forstandig Maade og i fuldt Omfang forstaar, hvor betydningsfuldt det er for Danmark at faa disse Spørgsmaal lagt til Rette paa forstandig Vis. overfor den tyske Befolknings ledende Mænd. Men som jeg anser det for at være i Danmarks Interesse, at Grænse-spørgsmaalet ikke vokser i Betydning, men snarere lidt efter lidt formindskes, saaledes tror jeg, det maa erkendes, at dette ogsaa i høj Grad er i Tysklands Interesse. Ingen af os kan være blind for, at Europas Fremtid i væsentlig Grad beror paa, at der skabes et nyt Tyskland, et Tyskland af anden Karakter end det, vi kendte i Aarene mellem 1864 og 1914, det Bismarck'ske og Efter-Bismarck'ske, et Tyskland, der i Stedet for bygges op paa den humane Kultur, der havde været raadende i Tyskland indtil 1864 i indflydelsesrige Kredse, men som lammedes gennem de Kampe, der bragte Tyskland de store Sejre. Men hvis et saadant nyt Tyskland skal bygges op til Held for Tyskland og til Held for Europa, ikke mindst for Tysklands smaa Naboer, ja, da har Tyskland i allerhøjeste Grad Brug for Sympati i disse Nabolande, for Sympati i et Land

som Danmark, for Sympati i de nordiske Lande. Og ingen kan være blind for, at denne Sympati er der bedre Betingelser for, hvis hele Grænse-spørgsmaalet kommer til at ligge roligt, end hvis man bestandig skal anstrenge sig fra dansk Side for at naa længst muligt frem i Tyskland og fra tysk Side for at naa længst muligt frem i Danmark. Danmarks almindelige Stilling til Tyskland er utvivlsomt det betydningsfuldeste Spørgsmaal udadtil, Danmark har, og i mange Henseender ogsaa det betydningsfuldeste Spørgsmaal for Danmarks indre Forhold. Danmark er nu en Gang dette store syge Lands Nabo, og paa alle mulige Maader mærker vi de ulykkelige Følger af den Sygdomstilstand, i hvilken Tyskland befinder sig. Det er i allerhøjeste Grad i vor Interesse, at Tyskland atter kan blive et Land med sunde og naturlige Forhold. Danmark er altid stærkere paavirket af Tyskland end af noget andet Land; paa de mangfoldigste Maader strømmer tysk Paavirkning ind i vort økonomiske Liv, vort politiske Liv, vort Aandsliv. Jeg for min Del er af den Opfattelse, at det er af vidtrækkende Betydning, at vi bestræber os for overfor denne tyske Kulturpaavirkning at skabe en fransk-engelsk Kulturpaavirkning, som kan tilvejebringe et naturligt Ligevægtsforhold. Men ikke mindre afgørende for vor Fremtid er det, at vi ikke under de Bestræbelser, de *bevidste* Bestræbelser derfor, som er nødvendige, lader os drage ind i en mere eller mindre udtalt politisk Tilslutning til Vestmagterne. Det gælder at bevare den fuldkomne Ligevægt i Forholdet til de store Stater, og denne Ligevægt vil i de kommende Tider for Danmarks Vedkommende kun kunne bevares, hvis Grænse-spørgsmaalet formindskes i Stedet for at vokse. Derfor er det i Tysklands Interesse og i Danmarks Interesse, at Udviklingen kommer til at gaa i denne Retning.

Formanden: Jeg skal her afbryde Forhandlingen. Folketingets næste Møde afholdes i Morgen, Fredag den 17. November, Kl. 1 med følgende Dagsorden:

Fortsættelse af første Behandling af:

Forslag til Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1923 til 31 Marts 1924.

Mødet hævet Kl. 10²⁵